

Polskie czasopisma humanistyczne i teologiczne w bazie Scopus: w kierunku umiędzynarodowienia¹

Polish humanities and theology journals in Scopus: towards internationalization

Aneta Drabek

Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach

 <https://orcid.org/0000-0003-1269-9309>

e-mail: aneta.drabek@ciniba.edu.pl

Abstract. The publication of the Polish Journal Ranking in 2019 caused many comments among Polish humanists, indicating that many Polish scientific journals were undervalued. Over 3.5 thousand scientific journals were published in Poland, of which only a few hundred were included in the 2019 Ranking. The scientists expressed concerns about extending the ranking and pointed out that the international Web of Science and Scopus databases would not be interested in Polish humanities journals publishing primarily in Polish. Despite these controversies, many editorial boards have tried introducing journals to these databases.

The article aims to analyze Polish humanities and theology journals indexed in the Scopus database to check how their internationalization looks like in 2023 by measuring the fulfillment of the registration criteria of the database in question. In just over five years, 98 Polish humanities and theology journals were included in the database.

Based on data from the Scopus and Arianta databases, a list of 187 journals currently registered in Scopus was prepared. The journals were analyzed in terms of disciplines, publication model, and type of publishing institution. In the second part of the analysis, articles published in these journals were examined by the publication language and the authors' affiliation (country and institution). The article ends with recommendations for journal editors.

Keywords: scholarly journal, Scopus, humanities journals, theology journals, journal evaluation.

¹ Tekst ten pierwotnie, w formie prezentacji, został przedstawiony na Pierwszej Poznańskiej Konferencji Centrum Naukometrycznego Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu: Bibliometryczne Analizy Otwartej Nauki, zorganizowanej w Bibliotece Uniwersyteckiej w Poznaniu w dniach 18–19 kwietnia 2023 roku.

Wprowadzenie

Czasopisma są jednym z najważniejszych kanałów upowszechniania wyników badań naukowych. Różne dyscypliny mają do dyspozycji tysiące periodyków, od takich, które podejmują tematy z szeroko pojętej dziedziny lub są interdyscyplinarne, do czasopism skupiających się jedynie na specjalistycznych, wąskich zagadnieniach. Czasopism naukowych stale przybywa, więc istotną funkcję pełnią narzędzia, rankingi, wskaźniki i bazy danych, które ułatwiają ich ocenę, wskazują rolę w obrębie danej dyscypliny, a także pozwalają na uniknięcie pułapki „predatory journals”, czyli pseudoczasopism, które nie przestrzegają standardów publikowania naukowego.

Kwestie związane z oceną periodyków naukowych oraz tworzenie rankingów szeregujących je według merytorycznych kryteriów znane są również różnym gremiom i instytucjom, które zajmują się ewaluacją działalności naukowej na poziomie jednostki naukowej czy kraju. Podjęcie decyzji o wprowadzeniu zasad oceny parametrycznej wiąże się z ustaleniem kryteriów i zasad oceny poszczególnych typów publikacji naukowych: artykułów, monografii, rozdziałów czy materiałów konferencyjnych i – w efekcie – z przyznaniem każdej z takich prac określonej liczby punktów. Ponieważ ocena każdego tekstu byłaby bardzo kosztowna i długotrwała, zazwyczaj stosuje się dodatkowe narzędzia, które ją ułatwiają. W Polsce taką funkcję pełni *Wykaz czasopism punktowanych*, który od 1999 roku jest ważnym elementem oceny działalności naukowej. Jego wykorzystanie wiąże się z zasadą dziedziczenia prestiżu, zgodnie z którą każdy opublikowany w czasopiśmie artykuł oryginalny otrzymuje tyle punktów, ile ich przyznano danemu periodykowi. W związku z tym na jak najwyższej punktacji zależy redakcjom czasopism, potencjalnym autorom, a także władzom instytucji naukowych, dla których wyższa punktacja przekłada się na wyższą pozycję w ewaluacji.

Redakcje naukowe szczegółowo analizują kryteria oceny i do nich dostosowują praktyki edytorskie. Niektóre kryteria miały bardzo pozytywny wpływ na podniesienie jakości i widoczności polskich czasopism. Wśród nich wymienić można te, które pojawiły się w komunikacie MNiSW z 2013 roku², m.in.: większy udział autorów z zagraniczną afiliacją, dodawanie w każdym artykule tytułu i abstraktu w języku angielskim, wymóg recenzowania przez recenzentów zewnętrznych, posiadanie przez czasopismo czynnej i aktualizowanej strony

² Komunikat Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 29 maja 2013 roku w sprawie kryteriów i trybu oceny czasopism naukowych, https://biblioteka.urk.edu.pl/zasoby/20/komunikat_mnisw_29-05-2013.pdf [dostęp: 18.12.2023].

internetowej, stabilność wydawnicza (brak opóźnień), wdrożenie procedury zabezpieczającej oryginalność artykułów naukowych, indeksowanie we wskazanych bazach danych. Minęło zaledwie 10 lat, a wprowadzone w komunikację standardy są obecnie tak oczywiste, że redakcja żadnego czasopisma nie zastanawia się nad tym, czy i jak je wdrożyć. Jednakże niektóre z zastosowanych parametrów nie przyniosły aż tak pozytywnych zmian, prowadziły bowiem w niektórych przypadkach jedynie do pozornego umiędzynarodowienia czasopism naukowych³.

Ocena czasopism jest trudna i wymaga od zespołu oceniającego dużej wiedzy w zakresie praktyk edytorskich, modeli publikowania, mechanizmów działania na rynku wydawniczym, wreszcie znajomości samej tematyki, którą na swych łamach podejmuje dany periodyk. Wobec takich wyzwań stają zespoły powoływane do stworzenia kolejnych wykazów czasopism punktowanych. W Polsce w 2018 roku zrezygnowano z indywidualnej oceny wszystkich (czy też większości) czasopism i postanowiono wykorzystać inne narzędzia, a mianowicie bazy Scopus (Elsevier) oraz Web of Science Core Collection (Clarivate Analytics). W obu bazach o indeksowaniu kolejnych czasopism decyduje wieloetapowy proces oceny przeprowadzany przez powołane do tego celu zespoły ekspertów. Pozytywna ocena jest równoznaczna z włączeniem periodyku do bazy, co jest celem i marzeniem wielu redakcji. Dzięki wszechstronnej ocenie wstępnej, a także corocznej rewaluacji periodyków korzystający z wymienionych baz ma pewność, że przeszukuje najważniejsze, najbardziej prestiżowe i wpływowe czasopisma naukowe.

Twórcy wykazów z lat 1999–2017 brali pod uwagę dane z bazy Journal Citation Reports (stanowiącej część Web of Science Core Collection), co pozwalało na przydzielenie punktacji dla około 12 tys. zarejestrowanych tam periodyków z nauk ścisłych i społecznych. W roku 2018 postanowiono wykorzystać bazy Scopus oraz Web of Science jako źródło informacji o czasopismach, które miały stanowić trzon nowego wykazu. Problem pojawił się w odniesieniu do polskich periodyków, ponieważ obie bazy liczyły wówczas zaledwie około 500 takich tytułów. Zwracano uwagę przede wszystkim na niewielką reprezentację humanistycznych wydawnictw ciągłych (w 2017 roku jedynie 89). W wykazie z 2017 roku polskich periodyków było około 3,5 tys., więc należało wprowadzić mechanizm, który pozwoliłby docenić najlepsze krajowe czasopisma i uwzględnić część z nich w nowym wykazie. Okazał się nim program „Wsparcie dla czasopism naukowych” (WCN), który w drodze

³ E. Kulczycki, E.A. Rozkosz, A. Drabek, *Internationalization of Polish Journals in the Social Sciences and Humanities: Transformative Role of the Research Evaluation System*, „Canadian Journal of Sociology” 2019, t. 44, nr 1, s. 9–38.

konkursu wyłonił 500 kolejnych czasopism, w tym 238 z dziedziny nauk humanistycznych i społecznych⁴.

Rozgorzały dyskusje wskazujące na dyskryminację nauk humanistycznych, problemy z indeksowaniem w bazach Scopus czy Web of Science związane z językiem artykułów (niektórzy błędnie zakładali, że w bazach mogą być indeksowane wyłącznie czasopisma publikujące po angielsku) i lokalnym zasięgiem (ograniczonym do kultury jednego kraju). Niektórzy zwrócili się do Rzecznika Praw Obywatelskich, wskazując, że nowe rozporządzenie nie uwzględnia specyfiki nauk humanistycznych⁵. Pojawiły się też głosy, że dopiero „pod wpływem protestu środowisk humanistów i nauk społecznych wprowadzono 20 punktów dla polskich czasopism”⁶. Ostatecznie zmieniono rozporządzenie, które dopuszczało uzupełnienie wykazu o wybrane czasopisma indeksowane w bazie European Reference Index for the Humanities and Social Sciences (ERIH PLUS). Niemniej wiele redakcji czasopism podjęło trud wprowadzenia wydawanych przez siebie periodyków do baz Scopus lub Web of Science Core Collection. Pozytywne zmiany odnotowano już w 2020 roku⁷.

Celem niniejszego artykułu jest sprawdzenie, jak prezentują się obecnie polskie czasopisma w bazie Scopus, a także znalezienie odpowiedzi na poniższe pytania:

1. Ile nowych czasopism z nauk humanistycznych i teologicznych zostało zarejestrowanych w bazie Scopus?
2. Które dyscypliny są reprezentowane przez największą liczbę czasopism indeksowanych w Scopusie?
3. Czy czasopisma będące beneficjentami programu WCN wykorzystały szansę na podniesienie poziomu i zarejestrowanie w bazie Scopus?
4. Jak wygląda model udostępniania czasopism indeksowanych w Scopusie?
5. Kto wydaje polskie periodyki rejestrowane w Scopusie?
6. W jakich językach publikowane są artykuły w indeksowanych polskich czasopismach?

⁴ M. Hintz, E. Nęcka, R. Prostack, A. Welfe, *Jak powstał nowy wykaz czasopism naukowych*, „Forum Akademickie” 2019, nr 11, <https://prenumeruj.forumakademickie.pl/fa/2019/11/jak-powstal-nowy-wykaz-czasopism-naukowych/> [dostęp: 24.07.2023].

⁵ *RPO zaniepokojony nowymi zasadami dotyczącymi czasopism naukowych*, 25 stycznia 2019, <https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/rpo-zaniepokojony-nowymi-zasadami-dotyczacymi-czasopism-naukowych> [dostęp: 24.07.2023].

⁶ B. Igińska, *Cichy zamach na polską naukę? Kontrowersje wokół listy czasopism*, 2 września 2019, <https://www.prawo.pl/student/lista-czasopism-2019-a-nauki-humanisty-styczne,465315.html> [dostęp: 24.07.2023].

⁷ A. Drabek, M. Bemke-Świtilnik, *O wykazach, punktozie i polskich czasopismach humanistycznych*, „Forum Akademickie” 2020, nr 11, s. 24–27.

7. Do jakich polskich instytucji najczęściej afiliują autorzy publikujący w czasopismach humanistycznych?
8. Z jakich krajów pochodzą autorzy tekstów zamieszczanych w polskich czasopismach humanistycznych?

Przegląd literatury pokazuje, że podobne badanie przeprowadziła w 2013 roku Goranka Mitrović, która przeanalizowała czasopisma chorwackie indeksowane w bazach Scopus oraz Web of Science⁸. Z kolei Toluwase Victor Asubiaro i Sodiq Onaolapo zbadali wydawane w 55 krajach afrykańskich czasopisma rejestrowane w bazach Scopus, Web of Science oraz Crossref⁹. Ciekawą analizę wykonali również autorzy z Armenii, którzy zidentyfikowali co prawda tylko sześć armeńskich periodyków w bazach Scopus i Web of Science, ale spróbowali też oszacować wpływ „ormiańskiej diaspory” (czyli naukowców pochodzenia ormiańskiego i emigrantów z Armenii) na cytowalność innych armeńskich czasopism¹⁰. Hamid R. Jamali, Simon Wakeling, Alireza Abbasi¹¹ scharakteryzowali australijskie czasopisma naukowe, a jednym z elementów tej charakterystyki było indeksowanie periodyków w bazach danych (m.in. Scopus i Web of Science).

Materiały

Badaniu poddane zostały polskie czasopisma z nauk humanistycznych (dyscypliny: archeologia, filozofia, historia, językoznawstwo, literaturoznawstwo, nauki o kulturze i religii, nauki o sztuce) oraz teologicznych indeksowane obecnie¹² w bazie Scopus. Informacje o czasopismach pobrane zostały z bazy Arianta. Dodatkowo dane zostały porównane ze stanem z roku 2017. Wykorzystano przyporządkowanie periodyków do poszczególnych

⁸ G. Mitrović, *Zastupljenost hrvatskih znanstvenih i stručnih časopisa u bazama podataka Web of Science i Scopus s osvrtom na društveno humanističke znanosti* [Indexing of Croatian scientific and professional journals in citing databases Web of Science and Scopus with regard on social and humanities sciences], „Vjesnik Bibliotekara Hrvatske” 2013, t. 56, nr 4, s. 129–144.

⁹ T.V. Asubiaro, S. Onaolapo, *A comparative study of the coverage of African journals in Web of Science, Scopus, and CrossRef*, „Journal of the Association for Information Science and Technology” 2023, t. 74, s. 745–758.

¹⁰ E. Gzoyan, A. Mirzoyan, A. Sargsyan, M. Yeghikyan, D. Maisano, S. Sargsyan, *International visibility of Armenian domestic journals: the role of scientific diaspora*, „Journal of Data and Information Science” 2023, t. 8, nr 2, s. 93–117.

¹¹ H.R. Jamali, S. Wakeling, A. Abbasi, *Scholarly journal publishing in Australia*, „Learned Publishing” 2022, t. 35, nr 2, s. 198–208.

¹² Zgodnie ze stanem na dzień 17 lipca 2023 roku.

dyscyplin w *Wykazie czasopism punktowanych*¹³. Sprawdzono też, które czasopisma humanistyczne są włączone do Web of Science i ERIH PLUS, a także czy były one beneficjentami programu WCN.

Szczegółowa analiza dotyczyła periodyków z bazy Scopus, ponieważ jest to międzynarodowe źródło, które sukcesywnie rejestruje kolejne polskie tytuły. W ciągu około pięciu lat (2017–2023) znalazło się w nim 98 nowych czasopism z nauk humanistycznych i teologicznych. W przypadku Web of Science, po dynamicznym rozwoju związanym z utworzeniem Emerging Sources Citation Index w latach 2017–2018¹⁴, nastąpiło wyraźne spowolnienie i od tego czasu w bazie zarejestrowano zaledwie kilka polskich czasopism, dlatego też nie będzie ona uwzględniana w dalszej analizie.

Druga część badania polegała na wykonaniu w bazie Scopus kwerendy dającej w efekcie zbiór rekordów artykułów z lat 2011–2023, opublikowanych w analizowanych 176 czasopismach. Nie wzięto pod uwagę czterech periodyków zaindeksowanych niedawno¹⁵ oraz siedmiu innych, których zakres tematyczny dotyczy przede wszystkim nauk przyrodniczych¹⁶. Uzyskany w ten sposób zbiór zanalizowany został pod kątem języka publikacji oraz kraju i instytucji, z których pochodzą autorzy.

W niniejszej analizie wykorzystane zostały następujące źródła danych:

- Scopus¹⁷ – interdyscyplinarna baza bibliograficzno-abstraktowa (Elsevier),
- Arianta¹⁸ – baza zbierająca informacje o polskich czasopismach naukowych,

¹³ Na podstawie *Wykazu czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych* opublikowanego 21 grudnia 2021 roku, <https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/komunikat-ministra-edukacji-i-nauki-z-dnia-21-grudnia-2021-r-o-zmianie-i-sprostowaniu-komunikatu-w-sprawie-wykazu-czasopism-naukowych-i-recenzowanych-materialow-z-konferencji-miedzynarodowych> [dostęp: 18.12.2023].

¹⁴ A. Drabek, *Międzynarodowa obecność polskich czasopism (na podstawie Emerging Sources Citation Index)*, w: *Biblioteka przyszłości: wyzwania – trendy – zagrożenia. Wybrane zagadnienia z zakresu zarządzania bibliotekami uczelni wyższych*, red. M.W. Sidor, Nowy Sącz 2018, s. 141–160.

¹⁵ „Colloquia Germanica Stetinensia”, „Meander”, „Rocznik Orientalistyczny” oraz „Systemy Logistyczne Wojsk” – czasopisma te zostały zakwalifikowane do bazy Scopus, ale nie zarejestrowano żadnych danych.

¹⁶ „Annales Societatis Botanicorum Polonorum”, „Polish Journal of Soil Science”, „Geochronometria”, „Drewno”, „Acta Palaeobotanica”, „Oceanologia” oraz „Studia Quaternaria”.

¹⁷ Zob. <https://www.scopus.com> [dostęp: 24.07.2023].

¹⁸ Arianta – naukowe i branżowe polskie czasopisma elektroniczne, <https://arianta.pl/> [dostęp: 24.07.2023].

- Web of Science Core Collection (WoS)¹⁹ – interdyscyplinarna baza bibliograficzno-abstraktowa (Clarivate),
- *Wykaz czasopism punktowanych z 1 grudnia 2021 roku*²⁰ (WCP) wraz ze zmianami z 21 grudnia 2021 roku²¹,
- ERIH PLUS (ERIH+) – European Reference Index for the Humanities and Social Sciences²²,
- strony internetowe czasopism.

Wyniki

Wśród 795 polskich czasopism humanistycznych w wykazie czasopism punktowanych 195 tytułów (24,5%) jest obecnie indeksowanych w jednej z dwóch największych baz: Scopus (187 tytułów) lub Web of Science Core Collection (57). Ponad dwie trzecie (570) to czasopisma zarejestrowane w ERIH PLUS. Z kolei 199 periodyków nie jest indeksowanych w żadnej z trzech baz (Scopus, WoS, ERIH PLUS), a 147 tytułów nie jest indeksowanych i nie korzysta z programu WCN.

Obecnie autorzy reprezentujący wszystkie dyscypliny z nauk humanistycznych i teologicznych mają do dyspozycji znacznie więcej indeksowanych polskich czasopism niż w 2017 roku. W ciągu około pięciu lat liczba tych indeksowanych w bazie Scopus się podwoiła (z 89 w roku 2017 do 187 w roku 2023).

Jeśli chodzi o poszczególne dyscypliny, najczęściej czasopism zyskały: literaturoznawstwo (51 dodanych tytułów), językoznawstwo (40) oraz nauki o kulturze i religii (38). W porównaniu z rokiem 2017 największy procentowy wzrost zanotowały nauki o sztuce (2017 – 8 tytułów, a w 2023 – 35), nauki teologiczne (2017 – 6, 2023 – 23), a także filozofia (2017 – 20, 2023 – 42). Szczegółowe dane zawiera wykres 1²³.

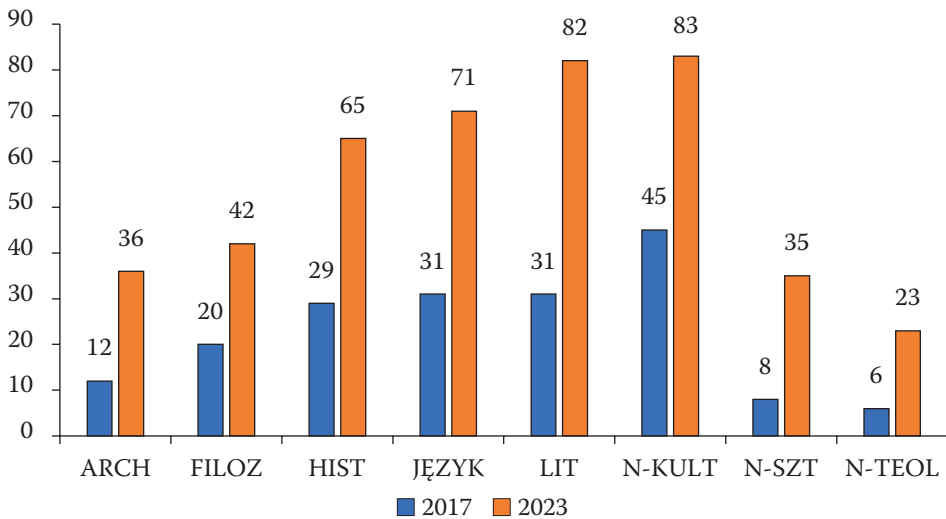
¹⁹ Zob. <https://webofknowledge.com/> [dostęp: 24.07.2023].

²⁰ Komunikat Ministra Edukacji i Nauki z dnia 1 grudnia 2021 roku w sprawie wykazu czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych.

²¹ Komunikat Ministra Edukacji i Nauki z dnia 21 grudnia 2021 roku o zmianie i sprostowaniu komunikatu w sprawie wykazu czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych.

²² Zob. <https://kanalregister.hkdir.no/publiseringskanaler/erihplus/> [dostęp: 24.07.2023].

²³ Zastosowane skróty dyscyplin: ARCH – archeologia, FILOZ – filozofia, HIST – historia, JEZYK – językoznawstwo, LIT – literaturoznawstwo, N-KULT – nauki o kulturze i religii, N-SZT – nauki o sztuce, N-TEOL – nauki teologiczne. Przyporządkowanie dyscyplin na podstawie *Wykazu czasopism punktowanych z 21 grudnia 2021 roku*, <https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/komunikat-ministra-edukacji-i-nauki-z-dnia>

Wykres 1. Liczba czasopism z poszczególnych dyscyplin nauk humanistycznych i teologicznych indeksowana w bazie Scopus w latach 2017 i 2023

Źródło: opracowanie własne.

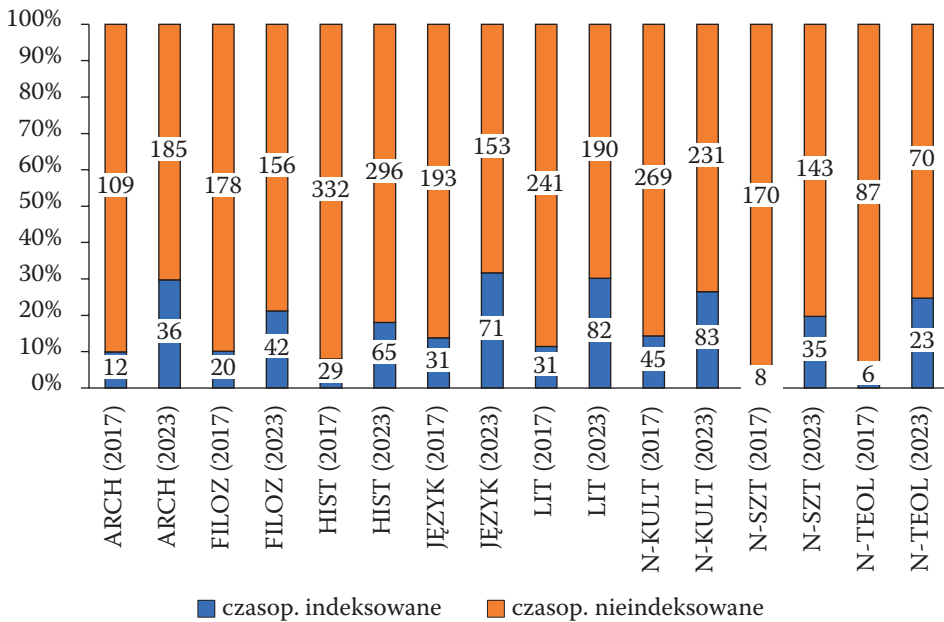
Obecnie w naukach humanistycznych największy odsetek polskich czasopism indeksowanych mają: językoznawstwo (31,7%), literaturoznawstwo (30,1%) oraz archeologia (29,8%). Szczegółowe informacje zawiera wykres 2.

Program „Wsparcie dla czasopism naukowych” realizowany był zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 20 września 2018 roku²⁴. Jego celem było „podniesienie praktyk wydawniczych i edytorskich umożliwiających wejście polskich czasopism naukowych w międzynarodowy obieg naukowy”²⁵. Cel ten był osiągnięty, gdy polski periodyk zgłaszał się do bazy Scopus lub Web of Science, przechodził pozytywnie ocenę ekspertów i był zakwalifikowany do dalszego indeksowania. Program zakładał objęcie finansowaniem 500 polskich periodyków, z czego blisko połowę dofinansowań (238) zarezerwowano dla nauk humanistycznych i społecznych. Swoją szansę wykorzystało 76 polskich czasopism, co stanowi około 15% wszystkich wydawnictw objętych programem WCN. W tej liczbie znalazło się 45 czasopism

-21-grudnia-2021-r-o-zmianie-i-sprostowaniu-komunikatu-w-sprawie-wykazu-czasopism-naukowych-i-recenzowanych-materialow-z-konferencji-miedzynarodowych [dostęp: 18.12.2023].

²⁴ Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 20 września 2018 roku w sprawie pomocy de minimis w ramach programu „Wsparcie dla czasopism naukowych” (tekst jedn.: Dz.U. 2020, poz. 94 z późn. zm.).

²⁵ Ustawa z dnia 20 lipca 2018 roku – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2023, poz. 742, art. 401, pkt 1).

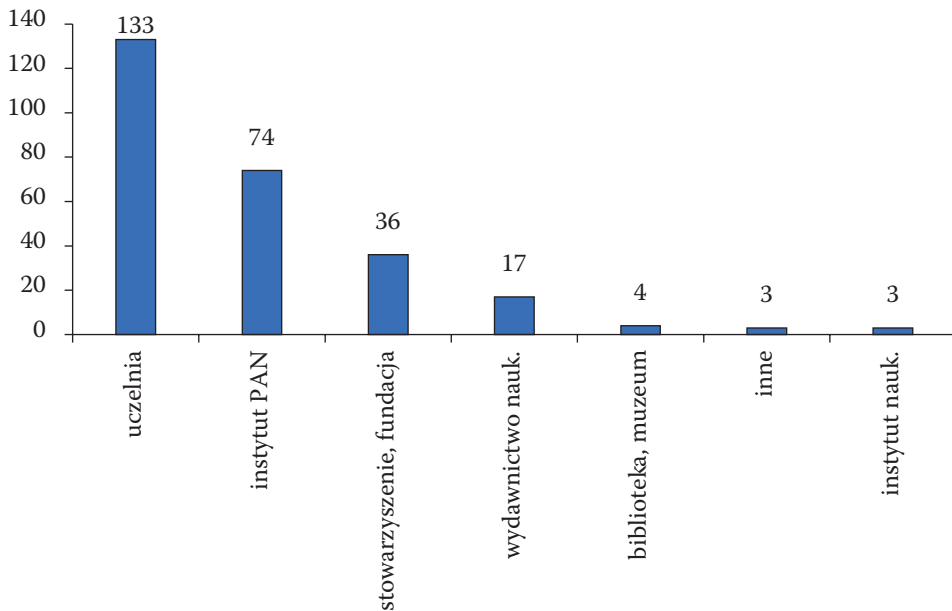
Wykres 2. Czasopisma z poszczególnych dyscyplin indeksowane i nieindeksowane w bazie Scopus w latach 2017 i 2023

Źródło: opracowanie własne.

z nauk humanistycznych i teologicznych, a to oznacza, że prawie co piąte spełniło rygorystyczne kryteria stawiane przez międzynarodowe bazy.

Włączenie czasopism w międzynarodowy obieg jest istotne, ale redakcje muszą też zadbać o to, by opublikowane artykuły miały szansę dotrzeć do osób zainteresowanych poruszaną w nich problematyką. Może to ułatwić udostępnianie treści na otwartych licencjach. Polskie czasopisma humanistyczne i teologiczne indeksowane w bazie Scopus to w większości periodyki ukazujące się na licencjach Creative Commons lub innych. Spośród 187 tytułów prawie 88% (164 tytuły) to czasopisma wydawane w modelu open access. Pozostałe 23 tytuły są publikowane w modelu subskrypcyjnym lub nie mają ustalonej licencji. Wśród czasopism wydawanych na otwartych licencjach warto wyróżnić te, które ukazują się na wolnych licencjach, czyli CC BY (Creative Commons Uznanie autorstwa) i CC BY-SA (Creative Commons Uznanie autorstwa – Na tych samych warunkach). Zezwalają one na swobodne wykorzystanie, rozpowszechnianie i udostępnianie utworów, a także wypełniają wymagania Planu S²⁶. Ten warunek spełniają 72 czasopisma spośród tych, które deklarują

²⁶ *Plan S. Zasady i implementacja*, przeł. W. Fenrich, N. Gruenpeter, konsultacja: J. Szprot, T. Lewandowski, K. Siewicz, <https://otwartanauka.pl/plan-s/tlumaczenie/> [dostęp: 4.09.2023].

Wykres 3. Liczba czasopism humanistycznych i teologicznych wydawanych przez poszczególne typy instytucji

Źródło: opracowanie własne.

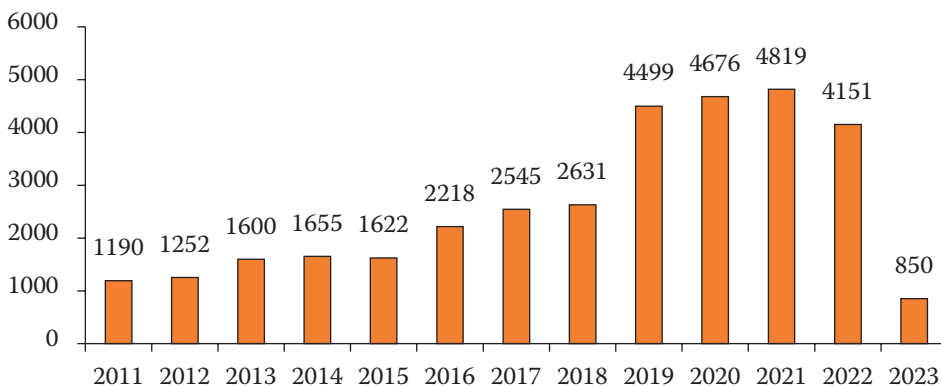
otwarty dostęp. W przypadku pozostałych redakcje lub wydawcy zdecydowali o wyborze innej otwartej licencji²⁷.

Polskie indeksowane czasopisma humanistyczne wydawane są przede wszystkim przez wydawnictwa uczelni wyższych (133 tytuły) oraz instytuty i komitety Polskiej Akademii Nauk. Szczegółowe dane przedstawia wykres 3.

Spśród uczelni wyższych najwięcej czasopism wprowadziły do bazy Scopus Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (20 tytułów), Uniwersytet Jagielloński i Uniwersytet Warszawski (po 16), Uniwersytet Łódzki (14), Uniwersytet Mikołaja Kopernika (10), Uniwersytet Śląski w Katowicach (7), Uniwersytet Wrocławski (6), Uniwersytet w Białymstoku oraz Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II (po 5). Jeśli chodzi o instytuty Polskiej Akademii Nauk, najwięcej czasopism w tej bazie ma Instytut Sławistyki PAN (7), a wśród wydawców komercyjnych – De Gruyter (11 periodyków).

Druga część badania polegała na analizie artykułów opublikowanych w indeksowanych polskich czasopismach humanistycznych i teologicznych.

²⁷ Były to pozostałe licencje Creative Commons: CC BY-NC Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne; CC BY-NC-SA – Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne – Na tych samych warunkach; CC BY-ND – Uznanie autorstwa – Bez utworów zależnych; CC BY-NC-ND – Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne – Bez utworów zależnych.

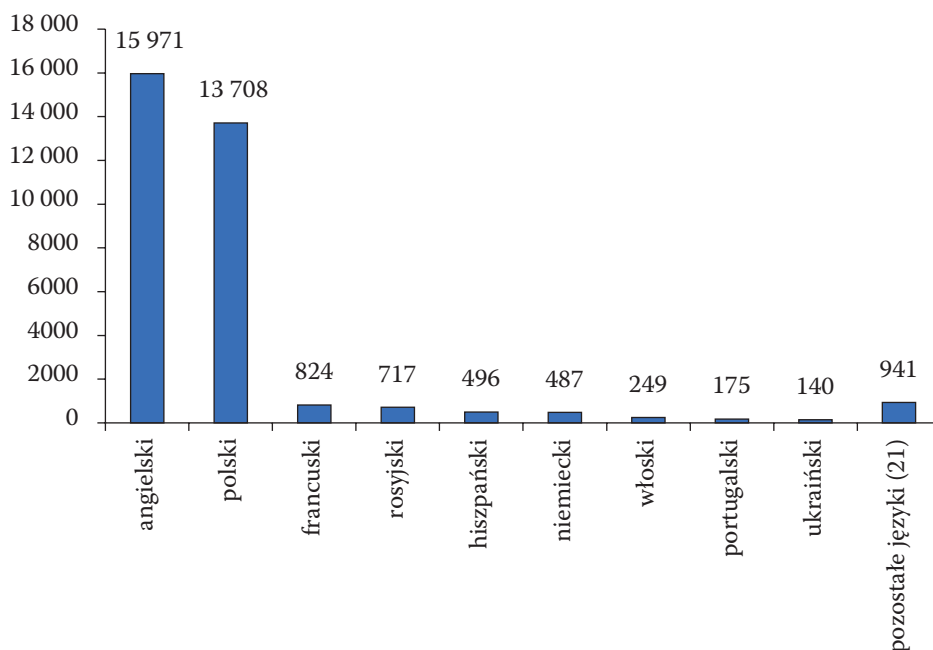
Wykres 4. Liczba artykułów indeksowanych w bazie Scopus opublikowanych w polskich czasopismach humanistycznych i teologicznych w latach 2011–2023

Źródło: opracowanie własne.

Pod uwagę została wzięta zarejestrowana zawartość 176 periodyków z lat 2011–2023. Uzyskany w ten sposób zbiór liczy 33 708 pozycji. W rozkładzie liczby artykułów w poszczególnych latach zwraca uwagę duża różnica pomiędzy latami 2018 i 2019. Prawie dwukrotny wzrost liczby artykułów w 2019 roku wynika z tego, że w przypadku wszystkich czasopism przyjętych do bazy Scopus w latach 2020–2023 rejestrowano periodyk nie od roku włączenia, ale od 2019. To pozwoliło również na szybsze wyliczenie wskaźnika CiteScore, który opiera się na danych z czterech lat. Szczegóły pokazuje wykres 4.

Wykres 4 dostarcza jeszcze jednej ważnej obserwacji. Mianowicie liczba artykułów z roku 2022 jest około 15% niższa niż w roku 2021, mimo że dane były zbierane w drugiej połowie roku 2023. To pokazuje, że niektóre polskie czasopisma humanistyczne i teologiczne ukazują się z opóźnieniem lub też wydawane są pod koniec okresu, w którym powinny być opublikowane. Na takiej polityce tracą i same czasopisma (późniejsza publikacja to późniejsze zacytowanie i potencjalnie niższe wskaźniki), i autorzy, których artykuły później trafiają do międzynarodowego obiegu.

Rada ekspertów, która ocenia czasopisma pod kątem spełnienia warunków indeksowania w bazie Scopus, bierze pod uwagę wiele kryteriów merytorycznych, wśród których znajdują się te związane z umiędzynarodowieniem: język publikacji, afiliacja autorów czy skład rady naukowej. W niniejszej analizie brane są pod uwagę czasopisma już rejestrowane w Scopusie, a to oznacza, że kryteria te musiały być spełnione w stopniu umożliwiającym akces. W związku z tym warto sprawdzić, w jakich językach zamieszczają teksty w polskich czasopismach autorzy z dyscyplin humanistycznych i teologicznych. Czy obawy związane z tym, że badacze z tych obszarów będą zmuszeni do publikowania wyłącznie po angielsku, znajdują potwierdzenie w danych prezentowanych

Wykres 5. Liczba artykułów w poszczególnych językach opublikowanych w latach 2011–2023 w polskich czasopismach humanistycznych i teologicznych indeksowanych w bazie Scopus

Źródło: opracowanie własne.

w bazie? Wydawca bazy Scopus informuje, że angielski język publikacji nie jest warunkiem koniecznym włączenia danego periodyku, ale czy potwierdza to praktyka? Analiza wskazuje, że język angielski występuje najczęściej (48,8%), ale język polski jest niemal równie popularny (42,8%). Pozostałe publikacje przygotowano w 28 językach, ale w sumie stanowią one około 8%. Szczegóły przedstawia wykres 5.

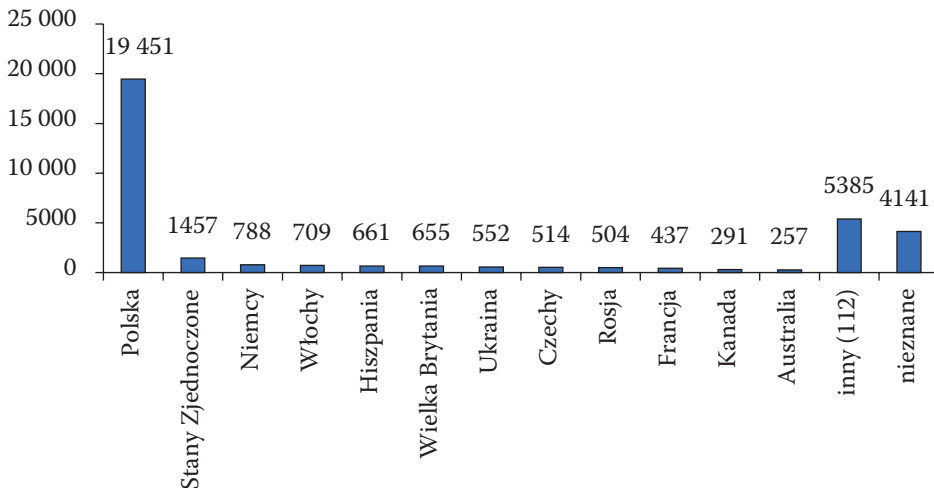
Porównanie danych z trzech czteroletnich okresów (2011–2014, 2015–2018 oraz 2019–2022) wskazuje na podobne proporcje w udziale artykułów w językach angielskim, polskim oraz pozostałych, co świadczy o tym, że oceniający czasopisma eksperci nie preferują języka angielskiego i rekomendują (zwłaszcza w przypadku nauk humanistycznych i teologicznych) czasopisma także w innych językach. Więcej danych można znaleźć w tabeli 1.

Międzynarodowy zasięg czasopisma wyznaczają autorzy poprzez kraj afiliacji (zob. wykres 6). W przypadku badanych periodyków najczęściej pojawiają się afiliacje do polskich instytucji. Wśród 33 708 publikacji 58% ma autorów z polską afiliacją. Jeśli chodzi o inne kraje, to w polskich czasopismach najczęściej publikują badacze ze Stanów Zjednoczonych (4,3% artykułów z afiliacją

Tabela 1. Odsetek artykułów w językach angielskim, polskim oraz pozostałych

2011–2014		2015–2018		2019–2022		2011–2023	
język	odsetek artykułów	język	odsetek artykułów	język	odsetek artykułów	język	odsetek artykułów
angielski	47,9	angielski	50,7	angielski	48,1	angielski	48,8
polski	45,2	polski	39,6	polski	43,6	polski	42,8
inne języki (12)	6,9	inne języki (17)	9,7	inne języki (27)	8,3	inne języki (28)	8,4

Źródło: opracowanie własne.

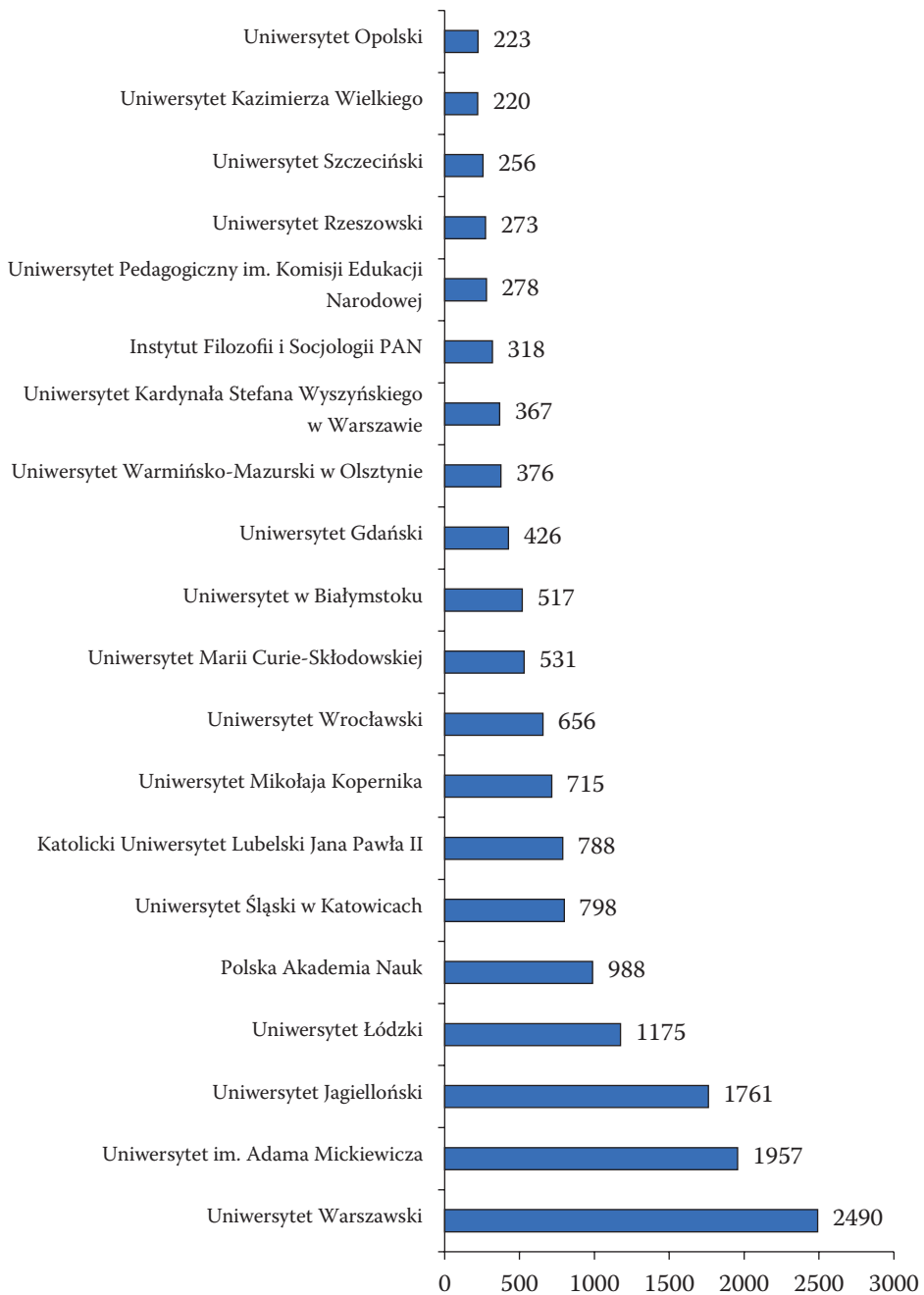

Wykres 6. Liczba artykułów indeksowanych w bazie Scopus opublikowanych przez autorów z poszczególnych krajów

Źródło: opracowanie własne.

z tego państwa), Niemiec (2,3%), Włoch (2,1%), Hiszpanii (2%), Wielkiej Brytanii (1,9%), Ukrainy (1,6%) oraz Czech i Rosji (po 1,5%). Warto zwrócić uwagę na fakt, że w ciągu nieco ponad 12 lat na miejsce publikacji swoich tekstów analizowane periodyki wybrali autorzy ze 123 innych niż Polska państw ze wszystkich kontynentów.

W niniejszej analizie wskazane zostały też najpopularniejsze instytucje, z których pochodzili autorzy publikujący w polskich czasopismach. Spośród 33 708 artykułów najczęściej przygotowali autorzy z Uniwersytetu Warszawskiego (7,4%), a także Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (5,8%), Uniwersytetu Jagiellońskiego (5,2%), Uniwersytetu Łódzkiego (3,5%),

Wykres 7. Najpopularniejsze instytucje, do których afiliują autorzy publikujący w polskich czasopismach

Źródło: opracowanie własne.

Polskiej Akademii Nauk (2,9%), Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach (2,4%), Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II (2,3%) i Uniwersytetu Mikołaja Kopernika (2,1%). Pierwsze instytucje zagraniczne zostały wymienione w tym zestawieniu na 27. (Univerzita Karlova) i 28. miejscu (Vilniaus universitetas). Najczęściej pojawiające się instytucje afiliujące autorów są również wydawcami największej liczby czasopism indeksowanych w bazie Scopus.

Więcej informacji zawiera wykres 7, choć trzeba wspomnieć, że podane dane liczbowe należy traktować raczej orientacyjnie, ponieważ uwzględniają one te instytucje, które zostały prawidłowo rozpoznane przez bazę na podstawie przekazanych metadanych. Część czasopism nie dba o formę zapisu afiliacji, co skutkuje niekiedy nieodpowiednim zindeksowaniem. Wśród nierozpoznanych form znajdują się akronimy (np. UJ, UMCS, UAM, KUL, UW), nazwy niezapisane w mianowniku (np. Papieskim Wydziale Teologicznym we Wrocławiu, Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, Wydziale Polonistyki UJ, Uniwersytetu Wrocławskiego, Szkole Doktorskiej Nauk Humanistycznych UJ), nazwy niepełne (np. Towarzystwo Kultury Języka, Wydziale Filologicznym, Uniwersytet Kardynała Stefana, Instytucie Literaturoznawstwa, Wydział Edukacji Artystycznej i Kuratorstwa, National Museum), a także nieoficjalne nazwy będące najczęściej własnym tłumaczeniem autora (np. Université de Silésie, Università della Slesia, Université de Poznan).

Wnioski

Przeprowadzona analiza pokazała, że w ciągu ostatnich pięciu lat w polskim czasopiśmiennictwie naukowym zaszły duże pozytywne zmiany. Poprawiła się jakość wielu polskich czasopism humanistycznych, na co składa się nie tylko przyjmowanie lepszych tekstów, ale także wdrożenie standardów edytorskich, wśród których wymienić można profesjonalizację procesu redakcyjnego, wprowadzenie systemów antyplagiatowych i systemów archiwizacji, zastosowanie kodeksów etycznych, wzrost wymagań odnośnie do przygotowania i udostępniania metadanych itd. Masowe otwarcie polskich czasopism humanistycznych doprowadziło do zwiększenia widzialności polskich publikacji humanistycznych i teologicznych. Zmieniły się też praktyki publikacyjne polskich autorów. To wszystko stworzyło podstawy do tego, żeby zgłaszać czasopisma do oceny w bazach danych i zaowocowało wprowadzeniem do bazy Scopus w stosunkowo krótkim czasie 98 polskich periodyków humanistycznych i teologicznych. Zyskali na tym autorzy oraz instytucje, w których oni pracują. Najwięcej nowych czasopism indeksowanych jest z literaturoznawstwa, językoznawstwa oraz nauk o kulturze i religii. Redakcja blisko co piątego periodyku dofinansowywanego z WCN wykorzystała szansę na wejście do

międzynarodowego obiegu informacji. Większość rejestrowanych czasopism ukazuje się w otwartym dostępie, w tym na wolnych licencjach – prawie 44% z nich. Czasopisma humanistyczne i teologiczne w Polsce są wydawane przede wszystkim przez uczelnie wyższe i instytuty PAN. Większość tekstów jest w języku angielskim (około 48% artykułów) i polskim (około 42%). Pozostałe języki to około 8%. Przeprowadzona analiza pokazała, że w latach 2011–2023 w polskich czasopismach humanistycznych i teologicznych publikowali autorzy przede wszystkim z Polski (około 58%) oraz ze 123 krajów z wszystkich kontynentów. Czasopisma indeksowane w międzynarodowych bazach danych zazwyczaj cieszą się większym zainteresowaniem ze strony autorów z całego świata, można się więc spodziewać, że w kolejnych latach proporcja ta ulegnie zmianie i zwiększy się liczba autorów zagranicznych. Dominują instytucje polskie, głównie te, które są wydawcami indeksowanych czasopism.

Rekomendacje dla czasopism

Wykonane badanie pozwoliło także na przygotowanie kilku rekomendacji dla polskich czasopism. Najważniejsze to utrzymanie lub poprawienie poziomu czasopisma, tak aby wszystkie artykuły prezentowały równie wysoką jakość. Zadanie to z pozoru może się wydawać łatwe. Z jednej strony czasopisma indeksowane są chętniej wybierane przez potencjalnych autorów, z drugiej strony redakcja ma o wiele więcej pracy i staje przed koniecznością wstępnej oceny większej liczby tekstów. Warto zapraszać autorów z różnych ośrodków (krajowych i zagranicznych). Ważna jest treść, ale istotne są również: dobrze przygotowane abstrakty i słowa kluczowe, bibliografia załącznikowa i afiliacja (zapisywana w wersji mianownikowej, rozpoczynana od podania jednostki macierzystej, np. uniwersytetu czy instytutu, a dopiero później jednostki podległej, np. wydziału czy katedry). Warto utrzymywać stały monitoring obecności czasopisma w bazie Scopus, w tym sprawdzanie poprawności przekazanych metadanych. Istotna pozostaje analiza wskaźników bibliometrycznych, altmetrycznych oraz oglądalności rekordów poszczególnych artykułów. Wciąż aktualny jest apel o publikowanie zgodnie z harmonogramem i – jeśli to możliwe – wydawanie kolejnych numerów na początku okresu, którego dotyczą, a nie na jego końcu. Redakcje mogą także rozważyć wybór innej (wolnej) licencji Creative Commons, co pozwoli na spełnienie wymogów Planu S oraz wymagań tych instytucji finansujących, które do Planu S przystąpiły (w Polsce: Narodowe Centrum Nauki). Warto pamiętać, że to nie indeksowanie w tej czy innej bazie jest celem samym w sobie, ale udostępnianie wysokiej jakości wyników badań wszystkim zainteresowanym.

Załącznik

Wykaz polskich czasopism z nauk humanistycznych i społecznych indeksowanych w bazie Scopus (stan na 17 lipca 2023)

Tytuł	ISSN	e-ISSN
Archeologia		
Acta Archaeologica Lodziensia	0065-0986	2451-0300
Acta Palaeobotanica	0001-6594	2082-0259
Acta Universitatis Lodziensis. Folia Archaeologica	0208-6034	2449-8300
Acta Universitatis Lodziensis. Folia Historica	0208-6050	2450-6990
Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia ad Didacticam Mathematicae Pertinentia	2080-9751	2450-341X
Archaeologia Polona	0066-5924	2719-6542
Archeologia Polski	0003-8180	2719-7034
The Biblical Annals	2083-2222	2451-2168
Bioarchaeology of the Near East	1898-9403	1899-962X
Biuletyn Polskiej Misji Historycznej = Bulletin der Polnischen Historischen Mission	2083-7755	2391-792X
Cracow Indological Studies	1732-0917	2449-8696
Cultural Management: Science and Education	2512-6962	
Dialogue and Universalism	1234-5792	1689-3816
Drewno. Prace Naukowe, Doniesienia, Komunikaty = Wood. Research Papers, Reports, Announcements	1644-3985	
Electrum. Journal of Ancient History	1897-3426	2084-3909
Études et Travaux	2084-6762	2449-9579
Geochronometria	1733-8387	1897-1695
Historia i Świat	2299-2464	
Łódzkie Studia Etnograficzne	0076-0382	2450-5544
Muzealnictwo	0464-1086	2391-4815
Ochrona Zabytków	0029-8247	2956-6606
Ordines Militares Colloquia Torunensia Historica	0867-2008	2391-7512
Peitho. Examina Antiqua	2082-7539	2300-9004
Polish Archaeology in the Mediterranean	1234-5415	2083-537X
Polish Journal of Soil Science	0079-2985	2449-8254
Przegląd Archeologiczny	0079-7138	2657-4004
Przegląd Nauk Historycznych	1644-857X	2450-7660
Przegląd Zachodniopomorski	0552-4245	2353-3021
Rocznik Muzeum Narodowego w Warszawie. Nowa Seria	0509-6936	

Tytuł	ISSN	e-ISSN
Slavia Antiqua	0080-9993	
Sprawozdania Archeologiczne	0081-3834	
Studia Quaternaria	1641-5558	2300-0384
Studies in African Languages and Cultures	2545-2134	2657-4187
Studies in Ancient Art and Civilization	1899-1548	2449-867X
Światowit	0082-044X	
Wiadomości Konserwatorskie = Journal of Heritage Conservation	0860-2395	2544-8870
Filozofia		
Analiza i Egzystencja. Czasopismo Filozoficzne	1734-9923	2300-7621
Archiwum Filozofii Prawa i Filozofii Społecznej	2082-3304	
Argument. Biannual Philosophical Journal	2083-6635	2084-1043
Art Inquiry	1641-9278	2451-0327
Avant. Trends in Interdisciplinary Studies	2082-7598	2082-6710
Bulletin of the Section of Logic	0138-0680	2449-836X
Cracow Indological Studies	1732-0917	2449-8696
Cultural Management: Science and Education	2512-6962	
Dialogue and Universalism	1234-5792	1689-3816
Diametros. Internetowe Czasopismo Filozoficzne		1733-5566
Eidos. A Journal for Philosophy of Culture		2544-302X
Ethics in Progress		2084-9257
Filozofia Nauki	1230-6894	2657-5868
Folia Philosophica	1231-0913	2353-9445
Forum Philosophicum	1426-1898	2353-7043
Kwartalnik Historii Nauki i Techniki	0023-589X	2657-4020
Logic and Logical Philosophy	1425-3305	2300-9802
Łódzkie Studia Etnograficzne	0076-0382	2450-5544
Orbis Idearum. European Journal of the History of Ideas		2353-3900
Peitho. Examina Antiqua	2082-7539	2300-9004
The Polish Journal of Aesthetics	2544-8234	2544-8242
Praktyka Teoretyczna		2081-8130
Principia	0867-5392	2084-3887
Przegląd Nauk Historycznych	1644-857X	2450-7660
Przegląd Rusycystyczny	0137-298X	
Reports on Mathematical Logic	0137-2904	2084-2589
Rocznik Muzeum Narodowego w Warszawie. Nowa Seria	0509-6936	
Roczniki Filozoficzne	0035-7685	2450-002X

Tytuł	ISSN	e-ISSN
Ruch Filozoficzny	0035-9599	
Scientia et Fides	2300-7648	2353-5636
Studia Ecologiae et Bioethicae	1733-1218	2719-826X
Studia Gilsoniana	2300-0066	2577-0314
Studia Historiae Scientiarum	2451-3202	2543-702X
Studia Logica	0039-3215	1572-8730
Studia Semiotyczne	0137-6608	2544-073X
Studia z Historii Filozofii	2083-1978	2391-775X
Studia z Prawa Wyznaniowego	2081-8882	2544-3003
Studies in Logic, Grammar and Rhetoric	0860-150X	2450-6842
Theoria et Historia Scientiarum	0867-4159	2392-1196
Wiadomości Konserwatorskie = Journal of Heritage Conservation	0860-2395	2544-8870
Zagadnienia Filozoficzne w Nauce = Philosophical Problems in Science	0867-8286	2451-0602
Zoophilologica. Polish Journal of Animal Studies	2451-3849	2451-3849
Historia		
Acta Archaeologica Lodziensia	0065-0986	2451-0300
Acta Asiatica Varsoviensia	0860-6102	2449-8653
Acta Baltico-Slavica	0065-1044	2392-2389
Acta Poloniae Historica	0001-6829	2450-8462
Acta Universitatis Lodziensis. Folia Historica	0208-6050	2450-6990
Archeologia Polski	0003-8180	2719-7034
Avant. Trends in Interdisciplinary Studies	2082-7598	2082-6710
The Biblical Annals	2083-2222	2451-2168
Bioarchaeology of the Near East	1898-9403	1899-962X
Biuletyn Polskiej Misji Historycznej = Bulletin der Polnischen Historischen Mission	2083-7755	2391-792X
Colloquia Humanistica	2081-6774	2392-2419
Convivium. Germanistisches Jahrbuch Polen	2196-8403	2657-6252
Cracow Indological Studies	1732-0917	2449-8696
Cultural Management: Science and Education	2512-6962	
Dialogue and Universalism	1234-5792	1689-3816
Echa Przeszłości	1509-9873	2450-078X
Eidos. A Journal for Philosophy of Culture		2544-302X
Electrum. Journal of Ancient History	1897-3426	2084-3909
Eos. Commentarii Societatis Philologiae Polonorum	0012-7825	
Etnografia Polska	0071-1861	2719-6534

Tytuł	ISSN	e-ISSN
Historia i Świat	2299-2464	
In Gremio. Studia nad Historią, Kulturą i Polityką	1899-2722	
International Journal of Research on History Didactics, History Education, and History Culture. Yearbook of the International Society for History Didactics	1608-8751	
Konteksty. Polska Sztuka Ludowa	1230-6142	
Kronos. Metafizyka, Kultura, Religia	1897-1555	1899-9484
Kwartalnik Historii Nauki i Techniki	0023-589X	2657-4020
Lud	0076-1435	
Łódzkie Studia Etnograficzne	0076-0382	2450-5544
Meander	0025-6285	
Muzealnictwo	0464-1086	2391-4815
Ochrona Zabytków	0029-8247	2956-6606
Orbis Idearum. European Journal of the History of Ideas		2353-3900
Ordines Militares Colloquia Torunensia Historica	0867-2008	2391-7512
Peitho. Examina Antiqua	2082-7539	2300-9004
Polish Libraries	2300-9217	2353-1835
Prace Sławistyczne. Slavica	0208-4058	
Praktyka Teoretyczna		2081-8130
Przegląd Archiwalny Instytutu Pamięci Narodowej	1899-1254	
Przegląd Nauk Historycznych	1644-857X	2450-7660
Przegląd Wschodnioeuropejski	2081-1128	2450-0828
Przegląd Zachodniopomorski	0552-4245	2353-3021
Przekładaniec	1425-6851	1689-1864
Przeszłość Demograficzna Polski = Poland's Demographic Past	0079-7189	2719-4345
Res Rhetorica		2392-3113
Rocznik Muzeum Narodowego w Warszawie. Nowa Seria	0509-6936	
Roczniki Humanistyczne	0035-7707	2544-5200
Scripta Judaica Cracoviensia	1733-5760	2084-3925
Slavia Meridionalis	1233-6173	2392-2400
Studia Ceranea. Journal of the Waldemar Ceran Research Centre for the History and Culture of the Mediterranean Area and South-East Europe	2084-140X	2449-8378
Studia Historiae Scientiarum	2451-3202	2543-702X
Studia Judaica	1506-9729	2450-0100
Studia Litteraria et Historica		2299-7571
Studia Logica	0039-3215	1572-8730

Tytuł	ISSN	e-ISSN
Studia Warmińskie	0137-6624	
Studia z Prawa Wyznaniowego	2081-8882	2544-3003
Studies in African Languages and Cultures	2545-2134	2657-4187
Studies in Ancient Art and Civilization	1899-1548	2449-867X
Systemy Logistyczne Wojsk	1508-5430	2719-7689
Teksty Drugie	0867-0633	2545-2061
Theoria et Historia Scientiarum	0867-4159	2392-1196
Verbum Vitae	1644-8561	2451-280X
Vox Patrum	0860-9411	2719-3586
Wiadomości Konserwatorskie = Journal of Heritage Conservation	0860-2395	2544-8870
Z Badań nad Książką i Księgozbiorami Historycznymi	1897-0788	2544-8730
Zagadnienia Filozoficzne w Nauce = Philosophical Problems in Science	0867-8286	2451-0602
Językoznawstwo		
Acta Baltico-Slavica	0065-1044	2392-2389
Acta Universitatis Lodziensis. Folia Litteraria Romanica	1505-9065	2449-8831
Acta Universitatis Wratislaviensis. Romanica Wratislaviensia	0557-2665	
Anglica. An International Journal of English Studies	0860-5734	
Baltic Linguistics	2081-7533	
Białostockie Studia Literaturoznawcze	2082-9701	2720-0078
Bohemistyka	1642-9893	
Cognitive Studies = Études cognitives	2080-7147	2392-2397
Colloquia Germanica Stetinensia	2450-8543	2353-317X
Colloquia Humanistica	2081-6774	2392-2419
Comparative Legilinguistics	2080-5926	2391-4491
Convivium. Germanistisches Jahrbuch Polen	2196-8403	2657-6252
Cracow Indological Studies	1732-0917	2449-8696
CrossRoads. A Journal of English Studies		2300-6250
Cultural Management: Science and Education	2512-6962	
Dialogue and Universalism	1234-5792	1689-3816
Eidos. A Journal for Philosophy of Culture		2544-302X
Electrum. Journal of Ancient History	1897-3426	2084-3909
The European Journal of Humour Research	2307-700X	
Glottodidactica	0072-4769	2956-3658
Heteroglossia. Studia Kulturoznawczo-Filologiczne	2084-1302	2657-7461
International Review of Pragmatics	1877-3095	1877-3109

Tytuł	ISSN	e-ISSN
Itinerarios. Revista De Estudios Lingüísticos, Literarios, Históricos Y Antropológicos	1507-7241	
Język Polski	0021-6941	2720-1406
Journal of Language Modelling	2299-856X	2299-8470
Lingua Posnaniensis	0079-4740	2083-6090
Linguistica Silesiana	0208-4228	
LingVaria	1896-2122	2392-1226
Lodz Papers in Pragmatics	1895-6106	1898-4436
Lublin Studies in Modern Languages and Literature	2450-4599	2450-4580
Łódzkie Studia Etnograficzne	0076-0382	2450-5544
Multicultural Shakespeare	2083-8530	2300-7605
Neofilolog	1429-2173	2545-3971
Onomastica	0078-4648	2658-2783
Orbis Idearum. European Journal of the History of Ideas		2353-3900
Peitho. Examina Antiqua	2082-7539	2300-9004
Poradnik Językowy	0551-5343	
Poznań Studies in Contemporary Linguistics	0137-2459	1897-7499
Poznańskie Studia Slawistyczne	2084-3011	2450-2731
Prace Slawistyczne. Slavica	0208-4058	
Przegląd Nauk Historycznych	1644-857X	2450-7660
Przegląd Rusycystyczny	0137-298X	
Przegląd Wschodnioeuropejski	2081-1128	2450-0828
Przekłady Literatur Słowiańskich	1899-9417	2353-9763
Psychology of Language and Communication	1234-2238	2083-8506
Res Rhetorica		2392-3113
Research in Language	1731-7533	2083-4616
Respectus Philologicus	1392-8295	2335-2388
Rocznik Muzeum Narodowego w Warszawie. Nowa Seria	0509-6936	
Roczniki Humanistyczne	0035-7707	2544-5200
Romanica Cracoviensia	1732-8705	2084-3917
Scripta Judaica Cracoviensia	1733-5760	2084-3925
Slavia Meridionalis	1233-6173	2392-2400
Slavia Orientalis	0037-6744	
Studia Anglica Posnaniensia	0081-6272	2082-5102
Studia Linguistica Universitatis Jagellonicae Cracoviensis	1897-1059	2083-4624
Studia Romanica Posnaniensia	0137-2475	2084-4158
Studia Semiotyczne	0137-6608	2544-073X

Tytuł	ISSN	e-ISSN
Studia Warmińskie	0137-6624	
Studia z Filologii Polskiej i Słowiańskiej	0081-7090	2392-2435
Studies in African Languages and Cultures	2545-2134	2657-4187
Studies in Logic, Grammar and Rhetoric	0860-150X	2450-6842
Studies in Polish Linguistics	1732-8160	2300-5920
Studies in Second Language Learning and Teaching	2083-5205	2084-1965
Teaching English with Technology		1642-1027
Theoria et Historia Scientiarum	0867-4159	2392-1196
Theory and Practice of Second Language Acquisition	2450-5455	2451-2125
Token. A Journal of English Linguistics	2299-5900	2392-2087
Wiadomości Konserwatorskie = Journal of Heritage Conservation	0860-2395	2544-8870
Z Badań nad Książką i Księgozbiorami Historycznymi	1897-0788	2544-8730
Zoophilologica. Polish Journal of Animal Studies	2451-3849	2451-3849
Literaturoznawstwo		
Art Inquiry	1641-9278	2451-0327
Acta Baltico-Slavica	0065-1044	2392-2389
Acta Universitatis Lodziensis. Folia Litteraria Romanica	1505-9065	2449-8831
Acta Universitatis Wratislaviensis. Romanica Wratislaviensia	0557-2665	
Anglica. An International Journal of English Studies	0860-5734	
Baltic Linguistics	2081-7533	
Białostockie Studia Literaturoznawcze	2082-9701	2720-0078
The Biblical Annals	2083-2222	2451-2168
Bibliotekarz Podlaski. Ogólnopolskie Naukowe Pismo Bibliotekoznawcze i Bibliologiczne	1640-7806	2544-8900
Biuletyn Polskiej Misji Historycznej = Bulletin der Polnischen Historischen Mission	2083-7755	2391-792X
Bohemistyka	1642-9893	
Collectanea Philologica	1733-0319	2353-0901
Colloquia Germanica Stetinensia	2450-8543	2353-317X
Colloquia Humanistica	2081-6774	2392-2419
Convivium. Germanistisches Jahrbuch Polen	2196-8403	2657-6252
Cracow Indological Studies	1732-0917	2449-8696
CrossRoads. A Journal of English Studies		2300-6250
Cultural Management: Science and Education	2512-6962	
Czas Kultury	0867-2148	
Dialogue and Universalism	1234-5792	1689-3816
Didaskalia	1233-0477	2720-0043

Tytuł	ISSN	e-ISSN
Echa Przeszłości	1509-9873	2450-078X
Eidos. A Journal for Philosophy of Culture		2544-302X
Electrum. Journal of Ancient History	1897-3426	2084-3909
Eos. Commentarii Societatis Philologae Polonorum	0012-7825	
Er(r)go. Teoria, Literatura, Kultura	1508-6305	2544-3186
Etnografia Polska	0071-1861	2719-6534
The European Journal of Humour Research	2307-700X	
Heteroglossia. Studia Kulturoznawczo-Filologiczne	2084-1302	2657-7461
Images. The International Journal of European Film, Performing Arts and Audiovisual Communication	1731-450X	
In Gremium. Studia nad Historią, Kulturą i Polityką	1899-2722	
Konteksty. Polska Sztuka Ludowa	1230-6142	
Kronos. Metafizyka, Kultura, Religia	1897-1555	1899-9484
Litteraria Copernicana	1899-315X	
Lublin Studies in Modern Languages and Literature	2450-4599	2450-4580
Lud	0076-1435	
Łódzkie Studia Etnograficzne	0076-0382	2450-5544
Meander	0025-6285	
Między Oryginałem a Przekładem	1689-9121	2391-6745
Multicultural Shakespeare	2083-8530	2300-7605
Orbis Idearum. European Journal of the History of Ideas		2353-3900
Pamiętnik Literacki	0031-0514	2719-5376
Peitho. Examina Antiqua	2082-7539	2300-9004
Polish Libraries	2300-9217	2353-1835
Porównania	1733-165X	
Poznańskie Studia Polonistyczne. Seria Literacka	1233-8680	2450-4947
Poznańskie Studia Słowistyczne	2084-3011	2450-2731
Prace Filologiczne. Literaturoznawstwo	2084-6045	2658-2503
Prace Słowistyczne. Slavica	0208-4058	
Przegląd Nauk Historycznych	1644-857X	2450-7660
Przegląd Rusycystyczny	0137-298X	
Przegląd Wschodnioeuropejski	2081-1128	2450-0828
Przegląd Zachodniopomorski	0552-4245	2353-3021
Przekładaniec	1425-6851	1689-1864
Przekłady Literatur Słowiańskich	1899-9417	2353-9763
Przestrzenie Teorii	1644-6763	2450-5765
Res Rhetorica		2392-3113

Tytuł	ISSN	e-ISSN
Respectus Philologicus	1392-8295	2335-2388
Rocznik Muzeum Narodowego w Warszawie. Nowa Seria	0509-6936	
Rocznik Orientalistyczny = Yearbook of Oriental Studies	0080-3545	
Rocznik Przekładoznawczy	1896-4362	2392-1552
Roczniki Humanistyczne	0035-7707	2544-5200
Romanica Cracoviensia	1732-8705	2084-3917
Scripta Judaica Cracoviensia	1733-5760	2084-3925
Slavia Meridionalis	1233-6173	2392-2400
Slavia Orientalis	0037-6744	
Studia Anglica Posnaniensia	0081-6272	2082-5102
Studia Ceranea. Journal of the Waldemar Ceran Research Centre for the History and Culture of the Mediterranean Area and South-East Europe	2084-140X	2449-8378
Studia Judaica	1506-9729	2450-0100
Studia Litteraria et Historica		2299-7571
Studia Norwidiana	0860-0562	2544-4433
Studia Romanica Posnaniensia	0137-2475	2084-4158
Studia Warmińskie	0137-6624	
Studia z Filologii Polskiej i Słowiańskiej	0081-7090	2392-2435
Studies in African Languages and Cultures	2545-2134	2657-4187
Studies in Ancient Art and Civilization	1899-1548	2449-867X
Teksty Drugie	0867-0633	2545-2061
Text Matters. A Journal of Literature, Theory and Culture	2083-2931	2084-574X
Vox Patrum	0860-9411	2719-3586
Wiadomości Konserwatorskie = Journal of Heritage Conservation	0860-2395	2544-8870
Z Badań nad Książką i Księgozbiorami Historycznymi	1897-0788	2544-8730
Zoophilologica. Polish Journal of Animal Studies	2451-3849	2451-3849
Nauki o kulturze i religii		
Acta Baltico-Slavica	0065-1044	2392-2389
Acta Poloniae Historica	0001-6829	2450-8462
Acta Societatis Botanicorum Poloniae	0001-6977	2083-9480
Anthropological Review	1898-6773	2083-4594
Argument. Biannual Philosophical Journal	2083-6635	2084-1043
Art Inquiry	1641-9278	2451-0327
Avant. Trends in Interdisciplinary Studies	2082-7598	2082-6710
Białostockie Studia Literaturoznawcze	2082-9701	2720-0078
The Biblical Annals	2083-2222	2451-2168

Tytuł	ISSN	e-ISSN
Bibliotekarz Podlaski. Ogólnopolskie Naukowe Pismo Bibliotekoznawcze i Bibliologiczne	1640-7806	2544-8900
Bioarchaeology of the Near East	1898-9403	1899-962X
Central European Journal of Communication	1899-5101	
Collectanea Theologica	0137-6985	2720-1481
Colloquia Germanica Stetinensia	2450-8543	2353-317X
Colloquia Humanistica	2081-6774	2392-2419
Contemporary Economics	2084-0845	2300-8814
Cracow Indological Studies	1732-0917	2449-8696
Creat!vity. Theories - Research - Applications		2354-0036
Cultural Management: Science and Education	2512-6962	
Czas Kultury	0867-2148	
Dialogue and Universalism	1234-5792	1689-3816
Didaskalia	1233-0477	2720-0043
Eidos. A Journal for Philosophy of Culture		2544-302X
Er(r)go. Teoria, Literatura, Kultura	1508-6305	2544-3186
Estudios Latinoamericanos	0137-3080	
Etnografia Polska	0071-1861	2719-6534
Études et Travaux	2084-6762	2449-9579
The European Journal of Humour Research	2307-700X	
Heteroglossia. Studia Kulturoznawczo-Filologiczne	2084-1302	2657-7461
Ido Movement for Culture. Journal of Martial Arts Anthropology	2084-3763	2082-7571
Images. The International Journal of European Film, Performing Arts and Audiovisual Communication	1731-450X	
In Gremio. Studia nad Historią, Kulturą i Polityką	1899-2722	
Konteksty. Polska Sztuka Ludowa	1230-6142	
Lublin Studies in Modern Languages and Literature	2450-4599	2450-4580
Lud	0076-1435	
Łódzkie Studia Etnograficzne	0076-0382	2450-5544
Meander	0025-6285	
Miscellanea Geographica – Regional Studies on Development	0867-6046	2084-6118
Multicultural Shakespeare	2083-8530	2300-7605
Muzealnictwo	0464-1086	2391-4815
Oceanologia	0078-3234	2300-7370
Pamiętnik Literacki	0031-0514	2719-5376
Peitho. Examina Antiqua	2082-7539	2300-9004
Physical Culture and Sport. Studies and Research	2081-2221	1899-4849

Tytuł	ISSN	e-ISSN
Polish Libraries	2300-9217	2353-1835
Polish Sociological Review	1231-1413	2657-4276
Porównania	1733-165X	
Poznańskie Studia Slawistyczne	2084-3011	2450-2731
Praktyka Teoretyczna		2081-8130
Przegląd Archiwalny Instytutu Pamięci Narodowej	1899-1254	
Przegląd Nauk Historycznych	1644-857X	2450-7660
Przegląd Rusycystyczny	0137-298X	
Przegląd Wschodnioeuropejski	2081-1128	2450-0828
Przegląd Zachodniopomorski	0552-4245	2353-3021
Przekładaniec	1425-6851	1689-1864
Quaestiones Geographicae	2082-2103	2081-6383
Qualitative Sociology Review		1733-8077
Res Rhetorica		2392-3113
Review of International American Studies	1991-2773	
Rocznik Muzeum Narodowego w Warszawie. Nowa Seria	0509-6936	
Rocznik Orientalistyczny = Yearbook of Oriental Studies	0080-3545	
Roczniki Humanistyczne	0035-7707	2544-5200
Santander Art and Culture Law Review	2391-7997	2450-050X
Scientia et Fides	2300-7648	2353-5636
Scripta Judaica Cracoviensia	1733-5760	2084-3925
Slavia Meridionalis	1233-6173	2392-2400
Slavia Orientalis	0037-6744	
Studia Ceranea. Journal of the Waldemar Ceran Research Centre for the History and Culture of the Mediterranean Area and South-East Europe	2084-140X	2449-8378
Studia Gilsoniana	2300-0066	2577-0314
Studia Judaica	1506-9729	2450-0100
Studia Litteraria et Historica		2299-7571
Studia Regionalne i Lokalne	1509-4995	2719-8049
Studia Socjologiczne	0039-3371	2545-2770
Studia Warmińskie	0137-6624	
Studia z Prawa Wyznaniowego	2081-8882	2544-3003
Studies in African Languages and Cultures	2545-2134	2657-4187
Teksty Drugie	0867-0633	2545-2061
Text Matters. A Journal of Literature, Theory and Culture	2083-2931	2084-574X
Verbum Vitae	1644-8561	2451-280X
Vox Patrum	0860-9411	2719-3586

Tytuł	ISSN	e-ISSN
Wiadomości Konserwatorskie = Journal of Heritage Conservation	0860-2395	2544-8870
Zeszyty Wiejskie	1506-6541	2657-4373
Zoophilologica. Polish Journal of Animal Studies	2451-3849	2451-3849
Nauki o sztuce		
Art Inquiry	1641-9278	2451-0327
Białostockie Studia Literaturoznawcze	2082-9701	2720-0078
Biuletyn Polskiej Misji Historycznej = Bulletin der Polnischen Historischen Mission	2083-7755	2391-792X
Collectanea Philologica	1733-0319	2353-0901
Cracow Indological Studies	1732-0917	2449-8696
Creat!vity. Theories - Research - Applications		2354-0036
Cultural Management: Science and Education	2512-6962	
Czas Kultury	0867-2148	
Dialogue and Universalism	1234-5792	1689-3816
Didaskalia	1233-0477	2720-0043
Er(r)go. Teoria, Literatura, Kultura	1508-6305	2544-3186
Images. The International Journal of European Film, Performing Arts and Audiovisual Communication	1731-450X	
Konteksty. Polska Sztuka Ludowa	1230-6142	
Litteraria Copernicana	1899-315X	
Łódzkie Studia Etnograficzne	0076-0382	2450-5544
Multicultural Shakespeare	2083-8530	2300-7605
Muzealnictwo	0464-1086	2391-4815
Notes Konserwatorski	1509-5681	2657-3083
Ochrona Zabytków	0029-8247	2956-6606
Ordines Militares Colloquia Torunensia Historica	0867-2008	2391-7512
Pamiętnik Teatralny	0031-0522	2658-2899
Polish Libraries	2300-9217	2353-1835
Poznańskie Studia Slawistyczne	2084-3011	2450-2731
Przegląd Nauk Historycznych	1644-857X	2450-7660
Przegląd Wschodnioeuropejski	2081-1128	2450-0828
Przegląd Zachodniopomorski	0552-4245	2353-3021
Rocznik Muzeum Narodowego w Warszawie. Nowa Seria	0509-6936	
Roczniki Humanistyczne	0035-7707	2544-5200
Santander Art and Culture Law Review	2391-7997	2450-050X

Tytuł	ISSN	e-ISSN
Studia Ceranea. Journal of the Waldemar Ceran Research Centre for the History and Culture of the Mediterranean Area and South-East Europe	2084-140X	2449-8378
Studies in African Languages and Cultures	2545-2134	2657-4187
Studies in Ancient Art and Civilization	1899-1548	2449-867X
Vo Patrum	0860-9411	2719-3586
Wiadomości Konserwatorskie = Journal of Heritage Conservation	0860-2395	2544-8870
Zoophilologica. Polish Journal of Animal Studies	2451-3849	2451-3849
Nauki teologiczne		
Biblica et Patristica Thoruniensia	1689-5150	2450-7059
The Biblical Annals	2083-2222	2451-2168
Collectanea Theologica	0137-6985	2720-1481
Cracow Indological Studies	1732-0917	2449-8696
Cultural Management: Science and Education	2512-6962	
Dialogue and Universalism	1234-5792	1689-3816
Echa Przeszłości	1509-9873	2450-078X
Łódzkie Studia Etnograficzne	0076-0382	2450-5544
Ordines Militares Colloquia Torunensia Historica	0867-2008	2391-7512
Przegląd Nauk Historycznych	1644-857X	2450-7660
Rocznik Muzeum Narodowego w Warszawie. Nowa Seria	0509-6936	
Rocznik Teologiczny	0239-2550	2956-5685
Rocznik Teologii Katolickiej	1644-8855	2956-4689
Scientia et Fides	2300-7648	2353-5636
Studia Ceranea. Journal of the Waldemar Ceran Research Centre for the History and Culture of the Mediterranean Area and South-East Europe	2084-140X	2449-8378
Studia Gilsoniana	2300-0066	2577-0314
Studia Judaica	1506-9729	2450-0100
Studia Warmińskie	0137-6624	
Studia z Prawa Wyznaniowego	2081-8882	2544-3003
Studies in Ancient Art and Civilization	1899-1548	2449-867X
Verbum Vitae	1644-8561	2451-280X
Vox Patrum	0860-9411	2719-3586
Wiadomości Konserwatorskie = Journal of Heritage Conservation	0860-2395	2544-8870

Źródło: opracowanie własne na podstawie baz Scopus oraz Arianta.

Bibliografia

- Asubiaro T.V., Onaolapo S., *A comparative study of the coverage of African journals in Web of Science, Scopus, and CrossRef*, „Journal of the Association for Information Science and Technology” 2023, t. 74, s. 745–758. DOI: <https://doi.org/10.1002/asi.24758>
- Drabek A., *Międzynarodowa obecność polskich czasopism (na podstawie Emerging Sources Citation Index)*, w: *Biblioteka przyszłości: wyzwania – trendy – zagrożenia. Wybrane zagadnienia z zakresu zarządzania bibliotekami uczelni wyższych*, red. M.W. Sidor, Nowy Sącz: Wyższa Szkoła Biznesu – National Louis University 2018, s. 141–160.
- Drabek A., Bemke-Świtilnik M., *O wykazach, punktozie i polskich czasopismach humanistycznych*, „Forum Akademickie” 2020, nr 11, s. 24–27.
- Gzoyan E., Mirzoyan A., Sargsyan A., Yeghikyan M., Maisano D., Sargsyan S., *International visibility of Armenian domestic journals: the role of scientific diaspora*, „Journal of Data and Information Science” 2023, t. 8, nr 2, s. 93–117.
- Hintz M., Nęcka E., Prostack R., Welfe A., *Jak powstał nowy wykaz czasopism naukowych*, „Forum Akademickie” 2019, nr 11, <https://prenumeruj.forumakademickie.pl/fa/2019/11/jak-powstal-nowy-wykaz-czasopism-naukowych/> [dostęp: 24.07.2023].
- Igielska B., *Cichy zamach na polską naukę? Kontrowersje wokół listy czasopism*, 2 września 2019, <https://www.prawo.pl/student/lista-czasopism-2019-a-nauki-humanistyczne,465315.html> [dostęp: 24.07.2023].
- Jamali H.R., Wakeling S., Abbasi A., *Scholarly journal publishing in Australia*, „Learned Publishing” 2022, t. 35, nr 2, s. 198–208. DOI: <https://doi.org/10.1002/leap.1446>
- Komunikat Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 29 maja 2013 roku w sprawie kryteriów i trybu oceny czasopism naukowych, https://biblioteka.urk.edu.pl/zasoby/20/komunikat_mnisw_29-05-2013.pdf [dostęp: 18.12.2023].
- Komunikat Ministra Edukacji i Nauki z dnia 1 grudnia 2021 roku w sprawie wykazu czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych, <https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/komunikat-ministra-edukacji-i-nauki-z-dnia-1-grudnia-2021-r-w-sprawie-wykazu-czasopism-naukowych-i-recenzowanych-materialow-z-konferencji-miedzynarodowych> [dostęp: 18.12.2023].
- Komunikat Ministra Edukacji i Nauki z dnia 21 grudnia 2021 roku o zmianie i sprostowaniu komunikatu w sprawie wykazu czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych, <https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/komunikat-ministra-edukacji-i-nauki-z-dnia-21-grudnia-2021-r-o-zmianie-i-sprostowaniu-komunikatu-w-sprawie-wykazu-czasopism-naukowych-i-recenzowanych-materialow-z-konferencji-miedzynarodowych> [dostęp: 18.12.2023].
- Kulczycki E., Rozkosz E.A., Drabek A., *Internationalization of Polish Journals in the Social Sciences and Humanities: Transformative Role of the Research Evaluation System*, „Canadian Journal of Sociology” 2019, t. 44, nr 1, s. 9–38. DOI: <https://doi.org/10.29173/cjs28794>
- Mitrović G., *Zastupljenost hrvatskih znanstvenih i stručnih časopisa u bazama podataka Web of Science i Scopus s osvrtom na društveno humanističke znanosti*

[*Indexing of Croatian scientific and professional journals in citing databases Web of Science and Scopus with regard on social and humanities sciences*], „Vjesnik Bibliotekara Hrvatske” 2013, t. 56, nr 4, s. 129–144, <https://hrcak.srce.hr/142383> [dostęp: 18.12.2023].

Plan S. Zasady i implementacja, przeł. W. Fenrich, N. Gruenpeter, konsultacja: J. Szprot, T. Lewandowski, K. Siewicz, <https://otwartanauka.pl/plan-s/tlumaczenie/> [dostęp: 4.09.2023].

RPO zaniepokojony nowymi zasadami dotyczącymi czasopism naukowych, 25 stycznia 2019, <https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/rpo-zaniepokojony-nowymi-zasadami-dotyczacymi-czasopism-naukowych> [dostęp: 24.07.2023].

Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 20 września 2018 roku w sprawie pomocy de minimis w ramach programu „Wsparcie dla czasopism naukowych” (tekst jedn.: Dz.U. 2020, poz. 94 z późn. zm.).

Ustawa z dnia 20 lipca 2018 roku – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2023, poz. 742).

Aneta Drabek

Polskie czasopisma humanistyczne i teologiczne w bazie Scopus: w kierunku umiędzynarodowienia

Streszczenie. Ukazanie się w 2019 roku *Wykazu czasopism punktowanych* wywołało w środowisku polskich humanistów sporo komentarzy wskazujących na niedoceniecie wielu polskich czasopism naukowych. W Polsce wydaje się ponad 3,5 tys. czasopism naukowych, z czego tylko kilkadziesiąt zostało uwzględnionych w tym wykazie. Naukowcy wyrażali obawy co do możliwości poszerzenia listy i wskazywali, że międzynarodowe bazy danych Web of Science oraz Scopus nie będą zainteresowane polskimi czasopismami humanistycznymi publikującymi przede wszystkim w języku polskim. Pomimo kontrowersji wiele redakcji podjęło trud wprowadzenia czasopism do tych baz.

Celem artykułu jest analiza polskich czasopism humanistycznych i teologicznych indeksowanych w bazie Scopus oraz sprawdzenie, jak obecnie – w 2023 roku – wygląda ich umiędzynarodowienie mierzone kryterium rejestracji w tej bazie. W latach 2017–2023 do bazy włączono 98 polskich czasopism humanistycznych i teologicznych

Na podstawie danych z bazy Scopus oraz Arianta przygotowano wykaz 187 czasopism aktualnie rejestrowanych w bazie Scopus, które przeanalizowano pod kątem dyscyplin, modelu publikacji oraz typu instytucji wydawcy. W drugiej części zbadane zostały artykuły opublikowane w tych czasopismach, przede wszystkim pod kątem języka publikacji, a także afiliacji (kraj i instytucja) autorów. Całość kończą rekomendacje dla redakcji czasopism.

Słowa kluczowe: czasopismo naukowe, Scopus, czasopisma humanistyczne, czasopisma teologiczne, ocena czasopism.

Tekst wpłynął do Redakcji 31 lipca 2023 roku.

